

УСПП

УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ

вул. Хрещатик, 34, Київ, 01001, Україна

Тел.: +38 044 278 30 69

E-mail: uspp@uspp.org.ua

ЄДРПОУ 00036897

р/р UA823223130000026008022820632

Банк АТ «Укрексімбанк», МФО 322313

« 09 » 06 2025 р.

№ 02-1-197

Президенту України
Зеленському В.О.

Шановний Володимире Олександровичу!

Антикризовий штаб стійкості економіки в умовах воєнного стану, який діє за ініціативою Українського союзу промисловців і підприємців з початку повномасштабної війни за участі представників Верховної Ради України, центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, Національної академії наук України, РНБО, структурованих об'єднань та організацій промисловців, підприємців, роботодавців, профспілок, неодноразово порушував перед органами державної влади питання щодо необхідності використання потужного потенціалу хімічної галузі у проєктах відновлення різних секторів економіки, забезпечення продовольчої безпеки та обороноспроможності держави. Так, у рішенні АШ від 25.04.2024 р. лист від 06.05.2024 № 02-1-164 (додається) на основі аудиту за участі профільної галузевої асоціації, провідних підприємств хімічної галузі, експертно-дослідницьких установ пропонувалось розробити адаптовану до сучасних реалій воєнного стану Стратегію розвитку хімічної промисловості на період до 2030 року, узгодивши її із потребами Плану відновлення від наслідків війни та забезпечення пріоритетності українських виробників в рамках «Зроблено в Україні», затвердити програмні документи з відновлення та розвитку хімічної промисловості з урахуванням перспектив видобування сировини для виробництва хімічної продукції на родовищах фосфоритів, апатитів, калійних та калійно-марганцевих руд, виробництва вітчизняної хімічної продукції для забезпечення потреб ОПК з переліком затверджених у встановленому порядку інвестиційних проєктів тощо.

Вказані пропозиції по суті уповноваженими органами влади не розглядалися по суті та не були нереалізовані.

На тлі відсутності змістовної комплексної відповіді ЦОВВ на зростаючі виклики для збереження виробничого потенціалу галузі в хімічній промисловості продовжується **загрозлива стагнація з ознаками наростаючої системної кризи**, та занепадом виробництва в частині секторів.

1. Обсяг виробництва хімічної продукції у поточному році становить 50-55% від рівня довоєнного 2021 р.

Індекс виробництва продукції **основної хімії** у першому кварталі 2025 р. мінімальний - 102,5%, але це свідчить лише (при цьому інфляційний ріст становить, за даними Держстату, близько 10%). Тобто фактичний ріст обсягів виробництва відсутній, це лише вартісне зростання за рахунок зростання цінової інфляції.

Продовжується **системна криза**: обсяг внутрішнього товарного ринку стагне, у січні-квітні 2025 р. цей показник становив 193 млрд. грн., з яких майже 154 млрд. грн (до

80%) забезпечували імпорتنі поставки. Негативне зовнішньоторговельне сальдо в хімічному сегменті становило у січні-квітні 3,15 млрд. дол. США.

Частка експорту у реалізації товарної продукції також критично низька та становить у розрізі більшості товарних секторів - 13-15% (дані за 1 квартал 2025 р.). Таким чином, основна частка реалізації виробленої товарної продукції (85-87%) йде на внутрішній ринок, однак вона при цьому покриває лише 20% внутрішнього попиту.

Цей баланс свідчить про абсолютну і фронтальну імпортозалежність внутрішнього хімічного ринку і внутрішнього хімічного виробництва, оскільки близько 2-2,3 млрд. дол. США імпортних поставок – це добрива, хімічна сировина і напівсировина.

2. Відсутність зрушень з відновлення виробничої діяльності провідного підприємства галузі -АТ «Одеський припортовий завод».

Маємо зазначити про системне невиконання доручення Президента України щодо забезпечення діяльності об'єкта державної власності, яке має стратегічне значення для економіки і безпеки держави.

Під час робочої поїздки до Одеської області 31.05.2023 р. Президент України Володимир Зеленський дав доручення щодо запуску основних виробничих потужностей АТ «ОПЗ» не пізніше 01.08.2023 р. щодо запуску основних виробничих потужностей АТ «ОПЗ» не пізніше 01.08.2023 р. Правлінням, Наглядною радою, профспілковим комітетом і трудовим колективом АТ «ОПЗ» вжито вичерпних та дієвих заходів для виконання доручення Глави держави. Станом на 01.08.2023 р. АТ «ОПЗ» перебувало у стані готовності до пускових операцій, про що було повідомлено Одеську обласну військову адміністрацію та Фонд державного майна України. Запуск основних виробничих потужностей було заплановано на 07.08.2023 р. Проте за результатами загальних зборів акціонерів, які відбулися в липні-серпні 2023 року, Фондом державного майна України як основним акціонером від держави було прийнято рішення про недоцільність запуску основних потужностей АТ «ОПЗ». У вересні 2024 року на виконання доручення Президента України, після тривалої зупинки на АТ «ОПЗ» було відновлено виробництво аміаку й отримано товарну продукцію. Однак через слабку фінансову спроможність постачальника основної сировини (природного газу) підприємство було вимушене знову зупинити виробництво.

До майнового комплексу АТ «ОПЗ» входять єдині очисні споруди в акваторії Аджаликського лиману, які приймають стоки не тільки від цього підприємства, але й від міста Південне, ДП «Морський торговельний порт «Південний», ДП «Адміністрація морських портів України», ТОВ «Трансінвестсервіс», ТОВ «Дельта Вілмар Україна» та ще близько 30 підприємств. Зупинка роботи очисних споруд АТ «ОПЗ» може призвести як до аварійних ситуацій на вищезазначених підприємствах, так і до припинення водопостачання і водовідведення населенню міста Південне, а аварійне скидання хімічно забруднених та фекально-побутових стічних вод – до загрози виникнення екологічної катастрофи в акваторії північно-західного регіону Чорного моря.

Джерел для покриття всіх витрат на збереження унікального високотехнологічного комплексу з виробництва і перевантаження мінеральних добрив в робочому і безпечному стані критично не вистачає.

Подальше погіршення ситуації на АТ «ОПЗ» може призвести до втрати підприємства як стратегічного виробничого активу з негативними техногенно-екологічними й економічними незворотними наслідками для економіки країни.

У відповідях ЦОВВ (додаються) на неодноразові звернення АШ щодо розв'язання комплексних проблем поновлення стабільної діяльності АТ «Одеський припортовий завод» визнається, що АТ «ОПЗ» має стратегічне значення для економіки і безпеки держави, зокрема є вкрай необхідним для забезпечення продовольчої безпеки держави. Однак жодний орган державної влади не береться взяти відповідальність за розгляд порушених трудовим колективом проблем підприємства та порушити це питання на рівні КМУ, тобто усі очікують на рішення, що буде «спущено згори».

3. Невід'ємною складовою кризової ситуації у хімічній галузі є **питання забезпечення функціонування профільних науково-експертних, дослідницьких установ**. За оцінками галузевих фахівців, зазначені інституції перебувають на межі повного знищення. Основні причини – передача галузевих наукових ФДМУ (непрофільному органу управління виключно під цілі приватизації будівель і інфраструктури наукових установ), проведення державної атестації галузевих наукових установ за індикативними показниками, які не відображають сутність і особливості науково-технічної діяльності галузевої науки. А отже є загроза не проходження галузовими інститутами державної атестації і тим самим вони позбуваються єдиної законодавчої норми захисту від приватизації - перебування в переліку наукових установ, які потребують державної підтримки.

Слід зазначити, що під приватизацію передаються прибуткові галузеві наукові установи, які фінансуються виключно за рахунок господарських договорів та не мають бюджетного фіксування.

З урахуванням зазначеного пропонується:

1. КМУ, РНБО разом із Союзом хіміків України (СХУ), експертами здійснити комплексний аудит стану та розвитку вітчизняної хімічної промисловості з урахуванням наявних потреб відновлення різних секторів економіки, забезпечення продовольчої безпеки та обороноспроможності держави та визначення пріоритетних завдань та напрямків забезпечення економічної безпеки у хімічній галузі.

2. З метою безумовного виконання доручення Президента України щодо запуску виробничих потужностей АТ «ОПЗ» сприяти розгляду проблем підприємства із забезпечення основним виробничим ресурсом – природним газом на умовах беззбитковості його основної виробничої діяльності; виділення на безповоротній основі коштів з резервного фонду державного бюджету для здійснення заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайної ситуації техногенного характеру тощо.

3. Надати сприяння розгляду питання щодо стану галузевої науки в хімічній промисловості (критичне скорочення кількості наукових установ, відсутність компетентного управління, проблеми державної атестації наукових установ) з відпрацювання узгодженої позиції профільних ЦОВВ щодо розвитку галузевих наукових установ в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення промисловості.

Додатки : листування з порушених питань, на ___ арк.

З повагою

**Президент УСПП,
Співголова Національної тристоронньої
соціально-економічної ради**

А.К.Кінах